

ÖZ

Yazan	:	Oğuz Kılınç
Üniversite	:	Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı	:	Türkoloji
Bilim Dalı	:	Türk Dili
Tezin Niteliği	:	Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	:	156
Mezuniyet Tarihi	:	06.06.2012
Tez Danışmanı	:	Doç. Dr. Taalaybek Abdiyev

TÜRKÇE VE KIRGIZCADAKİ AKRABALIK TERİMLERİNİN ATASÖZÜ VE DEYİMLERE YANSIMASI

“Türkçe ve Kırgızcadaki Akrabalık Terimlerinin Atasözü ve Deyimlere Yansması” konulu bu yüksek lisans tez çalışmamızda karşılaştırma yöntemi kullanılarak Kırgızca ve Türkçedeki akrabalık terimlerinin atasözü ve deyimlerde ne şekilde kullanıldığını göstermek ve bunlardan yola çıkarak Türklerdeki aile anlayışı hakkında bilgilere ulaşmak amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşabilmek için öncelikle Kırgızca ve Türkçede kullanılan akrabalık terimleri belirlenmiş olup bunların kullanımları ve anlamları ile ilgili açıklamalarda bulunulmuş daha sonra bu anlam ve açıklamalardan hangilerinin kullanımının daha çok olduğu ve bu kullanımların hangi özellikte olduğu ve bunların Türk aile yapısı hakkında hangi özellikleri yansıttığı atasözü ve deyimler üzerinden örneklendirilmiştir.

Kırgızca ve Türkçe üzerinde böyle bir çalışma yapılmasında ve kapsam olarak bu iki dilin seçilmesindeki amaç bu iki dilin aynı kültürü temsil etmesinin yanında farklı zamanlarda farklı olaylarla karşılaşan bu kültürün bugün gelinen noktada ne derecede eski kültürel bağları koruduğunu görmektir.

Bu anlamda hazırlanmış olduğumuz tezimiz iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Kırgızca ve Türkçedeki akrabalık terimleri karşılaştırmalı olarak verilmiş ve bunlar hakkında açıklamalarda bulunulmuştur. Tezin ikinci bölümünde ise bu akrabalık terimleriyle kurulan atasözleri ve deyimler her terimin kendi başlığı altında verilmiştir ve bunlar kendi aralarında kurmuş oldukları çeşitli ilgilere göre gruplandırılmıştır. Kırgızca atasözleri ve deyimler Türkçe çevirileri ile verilmiştir. Her gruplandırmanın sonunda atasözü ve deyimlerden bazı örnekler

gösterilip açıklamalarda bulunularak akrabalık terimlerinin atasözü ve deyimlerde kullanımının ne şekilde bütünlük oluşturduğu belirtilmeye çalışılmıştır.

Sonuç bölümünde akrabalık adlarının atasözü ve deyimlere yansımaları ile ilgili çıkarımlar yapılmış ve istatistiksel bilgiler verilmiştir.

Bu çalışmamızın ortak bir kültüre sahip olan iki kardeş ulus üzerinden yola çıkarak Türklerdeki aile ve akraba kavramını tanımaya ve tanımlamaya yardımcı olacağı düşüncesindeyiz.

Anahtar Sözcükler: Akraba, Atasözü, Deyim, Karşılaştırma.

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	:	Огуз Кылынч
Университет	:	Кыргыз-Түрк «Манас» университети
Anabilim Dalı	:	Түркология
Багыты	:	Түрк тили
Ишгин сыпаты	:	Магистратура диссертациясы
Беттердин саны:	:	156
Бүтүрүү датасы:	:	06.06.2012
Илимий жетекчи	:	фил. и.к., доцент Таалайбек Абдиев

Туугандык терминдердин макал-лакаптарда жана фразеологизмдерде чагылышы

“Кыргыз тилиндеги жана түрк тилиндеги туугандык терминдердин макал-лакаптарда жана фразеологизмдерде чагылышы” аттуу магистрдик диссертациябызда салыштыруу методу менен кыргыз жана түрк тилиндеги туугандык терминдердин макал-лакаптарда жана фразеологизмдерде кандай колдонулганын көргөзүү жана түрк элдеринин үй-бүлөсүндөгү адамдардын бири-бири менен кандай мамиледе болгондугу жөнүндөгү маалыматтарга ээ болуу максатында аткарылды.

Бул эмгектин кыргыз жана түрк тилин салыштыруу менен аткарылышынын негизги себеби – бул эки тилде сүйлөгөн элдердин бирдей маданиятка ээ болушу жана азыркы убакта эки тилде эски маданияттын кандай абалда сакталганын ачыкка чыгаруу.

Бул максатта аткарылган эмгегибиз эки бөлүмдөн турат. Биринчи бөлүмдө кыргыз жана түрк тилиндеги туугандык терминдер салыштырылып, булар жөнүндө маалымат берилди. Ал эми экинчи бөлүмдө туугандык терминдер катышкан макал-лакаптар жана фразеологизмдер берилген жана булар түрдүү топторго бөлүнгөн. Кыргызча макал-лакаптар жана фразеологизмдер түркчө котормосу менен берилген. Ар бир топтун аягында макал-лакаптардан жана фразеологизмдерден мисалдар келтирилип, маалымат берилген.

Аягында туугандык терминдердин макал-лакаптарда жана фразеологизмдерде чагылышынын аныктамалары берилген.

Бул эмгегибиз түрк элдериндеги үй-бүлөлүк жана туугандык түшүнүктөрдү таанууга жана таанытууга жардамчы болот деп үмүттөнөбүз.

Ачык сөздөр: тууган, макал-лакап, фразеологизм, салыштыруу.

АБСТРАКТ

Выполнил	: Огуз Кылынч
Университет	: Кыргызко-Турецкий университет«Манас»
Направление	: Түркология
Вид дипломной работы	: Диссертация магистратуры
Количество листов	: 156
Дата окончания	: 06.06.2012
Научный руководитель	: канд. фил.наук, доцент Таалайбек Абдиев

Родственные термины отраженные в пословицах и фразеологизмах

В диссертации под названием «Термины родства, отраженные в пословицах и фразеологизмах» был использован сравнительный метод между кыргызским и турецким языками. Данная работа выполнена для того чтобы определить использование родственных терминов в пословицах и фразеологизмах, а также родственные связи среди носителей вышеуказанных языков.

Поводом этой работы является культурная схожесть и как в данное время сохранился в культуре двух языков. Диссертация состоит из двух частей. В первой части рассматривается и сравнивается родственные термины, существующие в турецком и кыргызском языках. Во второй части приведены родственные термины в пословицах и фразеологизмах и они разделены в разные группы. Кыргызские пословицы и фразеологизмы переведены на турецкий язык. В качестве иллюстрации приведены некоторые пословицы и фразеологизмы данных языков.

В заключении даны определения родственных терминов, отраженные в фразеологизмах и пословицах.

Надеемся, что наша работа поможет вам в познании семейных и родственных понятий тюркских народов.

Ключевые слова: Родственник, пословица, фразеологизм, сравнение

ABSTRACT

Has executed	: Oguz Kiliç
University	: Kyrgyz-Turkish Manas University
Department	: Turkology
Degree	: Master's thesis
Quantity of pages	: 156
End date	: 06.06.2012
Supervisor	: Doç.Dr. Taalaybek Abdiev

KYRGYZ AND TURKISH KINSHIP TERMS, AND THEIR USE IN PROVERBS AND IDIOMS

The method of comparison between Kyrgyz and Turkish languages was used in the dissertation titled "Kyrgyz and Turkish Kinship Terms, and Their Reflection In Proverbs and Idioms". This work was performed to determine the use of kinship terms in proverbs and idioms, as well as relative connections among the native speakers of the above mentioned languages.

The goal of this dissertation paper is to define Kyrgyz and Turkish kinship terms, and to define proverbs and idioms which are made on the basis of defined kinship terms.

Further, defined kinship terms proverbs and idioms will also be investigated to research family relations in Kyrgyz and Turkish peoples.

The dissertation consists of two parts. The first part compares and deals with the related terms existing in the Turkish and Kyrgyz languages. The kinship terms in proverbs and idioms units are given in the second part and they are divided into different groups. Kyrgyz proverbs and idioms were translated into Turkish. Some proverbs and idioms of these languages were provided as an illustration.

Definitions of kinship terms reflected in the phraseology and proverbs were given in conclusion.

We hope that our work will help you in understanding the family and relative concepts of the Turkic peoples.

Key Words: Relatives, Proverb, Expression, Comparison.

